

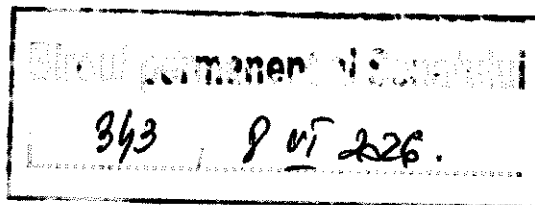

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Adresa nr. 3/6048/2026 din data de 07.06.2026

Domnului Mario-Ovidiu OPREA
Secretarul general al Senatului
Parlamentul României

Stimate domnule secretar general,

[343] 0026
Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. XXXV/1789 din data de 20 aprilie 2026, prin care ați transmis Consiliului Superior al Magistraturii, spre avizare, *Propunerea legislativă pentru completarea Legii nr. 287/2009 privind Codul civil și a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (b219/15.04.2026)*, vă comunicăm faptul că această solicitare a fost analizată în ședința din data de 28 mai 2026 a Comisiei nr. 1 – judecători - „Legislație și cooperare interinstituțională”.

Referitor la avizul solicitat, comisia de specialitate a reținut că propunerea legislativă nu privește activitatea autorității judecătorești, în sensul atribuit acestei sintagme în jurisprudența Curții Constituționale (spre exemplu, Decizia nr. 901 din 17 iunie 2009 și Decizia nr. 3 din 15 ianuarie 2014), motiv pentru care nu se încadrează în categoria actelor normative care sunt supuse avizării Consiliului Superior al Magistraturii în temeiul dispozițiilor art. 39 alin. (3) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

Din perspectiva formulării unui punct de vedere, comisia a reținut că sediul materiei în ceea ce privește violența domestică, inclusiv sub forma violenței economice, se regăsește în cuprinsul Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată. Astfel, în art. 3 și 4 din acest act normativ sunt reglementate definiția violenței domestice, precum și formele sale de manifestare.

În acest sens, pe de o parte, propunerea legislativă conține norme de trimitere la definiția violenței economice și la regimul juridic aplicabil acesteia, și anume cele din Legea nr. 217/2003, în timp ce, la art. 320², propus pentru a fi introdus în Codul civil, se intenționează reglementarea unei noi forme de manifestare a violenței economice, respectiv controlul economic abuziv, fiind instituite, doar la nivel de principiu, efectele acesteia asupra raporturilor patrimoniale dintre persoanele „aflate în relațiile prevăzute de Legea nr. 217/2003”.

Propunerea legislativă nu conține soluții concrete pentru situațiile în care, într-un litigiu, reclamantul ar invoca existența violenței economice, ci se referă doar la posibilitatea instanței de judecată de a ține seama de violența economică „la stabilirea contribuției la dobândirea bunurilor aflate în coproprietate sau devălmășie, precum și la partajul acestora”, în sensul că „poate ține

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

seama de aceste împrejurări la stabilirea cotelor de contribuție și la repartizarea bunurilor, în condițiile legii”.

Dincolo de faptul că, în prezent, din analiza jurisprudenței naționale reiese că instanțele naționale dau eficiență, în limitele investiției, prevederilor dispozițiilor Legii nr. 217/2003 - sediul general al materiei cu privire la violența economică, comisia de specialitate a apreciat că modalitatea de reglementare propusă nu respectă cerințele de claritate și previzibilitate necesare, din perspectiva exigențelor de tehnică legislativă, existând astfel riscul producerii unor dificultăți în procesul subsecvent de aplicare a legii.

Prin urmare, orice modificare a definiției, respectiv a domeniului de aplicare a violenței economice ar trebui să se regăsească în legea specială, pentru a veni în sprijinul beneficiarilor acestei legi. De asemenea, în măsura în care legiuitorul estimează că normele din Codul civil cu privire la reglementarea raporturilor patrimoniale dintre persoanele aflate în situațiile reglementate de Legea nr. 217/2003 nu sunt acoperitoare, comisia a apreciat că, într-o inițiativă legislativă, sunt de evitat formulările generale, la nivel de principiu, care nu ar conduce, în fapt, la instituirea unor veritabile instrumente juridice pentru victimele violenței economice sau pentru practicienii dreptului.

În ceea ce privește propunerea de completare a dispozițiilor Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, este necesară formularea unor observații punctuale, din perspectiva impactului pe care aceasta l-ar produce asupra regimului juridic al probelor în procesul civil.

Astfel, potrivit dispozițiilor art. 249¹, având denumirea marginală „Regimul probatoriu în cazul violenței domestice”, propus pentru a fi introdus în Codul de procedură civilă:

„Art. 249¹: Regimul probatoriu în cazul violenței economice

(1) În acțiunile civile întemeiate pe existența violenței economice, inclusiv sub forma controlului economic abuziv, în sensul art. 320¹ și 320² din Codul civil, precum și în acțiunile de divorț întemeiate pe art. 379 alin. (3) din Codul civil, reclamantul trebuie să facă dovada unor împrejurări de fapt din care să rezulte, în mod verosimil, existența acesteia.

(2) Pot constitui asemenea împrejurări, fără a se limita la acestea:

- a) lipsa accesului la conturi bancare sau la alte mijloace financiare;*
- b) reținerea documentelor financiare sau de identitate;*
- c) imposibilitatea de a dispune de venituri proprii;*
- d) exercitarea unui control exclusiv sau predominant asupra resurselor financiare comune.*

(3) În aprecierea probelor, instanța poate avea în vedere existența unor măsuri dispuse potrivit Legii nr. 217/2003, inclusiv a unui ordin de protecție, precum și hotărâri penale sau alte acte oficiale, în măsura în care acestea relevă existența unei forme de violență economică.

(4) Dacă instanța apreciază că împrejurările dovedite justifică, în mod verosimil, existența violenței economice, aceasta se prezumă până la proba contrară.

(5) Pârâtul poate face dovada contrară prezumției prevăzute la alin. (4), dovedind că:

a) reclamantul a avut acces real și efectiv la resursele financiare;

b) situația invocată are o cauză obiectivă, justificată și proporțională.

(6) Existența și întinderea prejudiciului se dovedesc de către reclamant, potrivit dreptului comun.

(7) Instanța apreciază probele potrivit legii, ținând seama de dificultățile probatorii specifice faptelor de violență economică.”

Analizând soluția normativă propusă, reiese că, la art. 249¹ alin. (1) – (3), se urmărește reglementarea, cu titlu exemplificativ, a împrejurărilor de fapt care trebuie dovedite de partea reclamantă ce invocă existența violenței economice în cadrul unor litigii civile. În continuare, parcurgând raționamentul legiuitorului, se observă că reglementarea propusă la alin. (4) are un caracter contradictoriu. Astfel, pe de o parte, acest alineat face referire la „împrejurările dovedite” care „justifică (...) existența violenței economice”, ceea ce înseamnă dovedirea prin probe a acestei forme de violență, iar, pe de altă parte, prevede că existența violenței economice (deja dovedită prin probele administrate) „se prezumă până la proba contrară”.

În aceste condiții, reglementarea propusă, la care se face trimitere și în alin. (5), intră în contradicție cu însăși funcționarea mecanismului prezumțiilor reglementat *de lege lata* în Codul de procedură civilă.

În esență, în cazul prezumțiilor legale, potrivit dispozițiilor art. 328 din Codul de procedură civilă, când legea presupune că stării de fapt (dovedite) îi corespunde o anumită stare de drept (prezumată), beneficiarul prezumției trebuie să dovedească numai faptul cunoscut, vecin și conex din care decurge prezumția, iar partea opusă, dacă intenționează să răstoarne această stare, este ținută să administreze proba contrară, sarcina probei fiind răsturnată în aceste situații.

Or, din economia dispozițiilor art. 249¹, în forma propusă, reiese că reclamantul ar fi ținut să dovedească nu un fapt vecin și conex faptului necunoscut - violența economică, ci însăși una dintre formele de manifestare a violenței economice. În aceste condiții, este lipsită de sens instituirea unei prezumții legale pentru a facilita dovada violenței economice, iar prevederile art. 249¹ alin. (4) devin superflue și apte să creeze confuzii, motiv pentru care s-ar impune eliminarea lor din cuprinsul articolului menționat.

Într-adevăr, împrejurările de fapt enumerate la art. 249¹ alin. (2), cum ar fi lipsa accesului la conturi bancare, reținerea documentelor financiare sau de identitate, imposibilitatea de a dispune de venituri proprii, exercitarea unui control exclusiv sau predominant asupra resurselor

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

financiare comune reprezintă chiar dovada violenței economice, iar nu un fapt vecin și conex, context în care nu sunt întrunite condițiile pentru a fi instituită o prezumție legală.

Față de cele expuse, se impune și modificarea prevederilor alin. (5) ale aceluiași articol, în sensul de a se permite pârâtului să facă dovada contrară împrejurărilor de fapt dovedite de reclamant, dintre cele enumerate cu titlu exemplificativ la alin. (2), din considerente de echitate a procedurii.

Sub un ultim aspect, în ceea ce privește momentul intrării în vigoare a legii, se constată o contradicție între expunerea de motive, unde se prevede un termen de 60 de zile pentru intrarea în vigoare a legii de la publicarea în Monitorul Oficial, Partea I, și textul art. IV din propunerea legislativă, potrivit căruia legea urmează să intre în vigoare în termen de 30 de zile de la publicare.

Cu deosebită considerație,

Judecător Andreea Simona UZLĂU
Secretarul general al Consiliului Superior al Magistraturii

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011